

FILM RAM RAM

det man var generad över i går är humor i dag

Världens bästa nu levande
regissör: Kjell Sundvall.

Efter filmen pratar jag en del med Anna. Hon säger att hon inte orkar stanna kvar och se Dogville. Jag medger att det låter lockande. Att plötsligt få tre timmar att fylla med vad som helst känns både uppiggande och spännande. Men eftersom jag är för feg för att ta ett impulsivt beslut säger jag att jag ska stanna kvar och fundera hur jag ska göra. Vi säger hej då, men jag inser ju direkt att det inte finns en chans att jag orkar stanna kvar. Kort besök på biblioteket och toaletten. På vägen ut från huset träffar jag på en kursare. "Va, ska du gå!? Har du redan sett Dogville?". "Ja", svarar jag och säger "Du såg väl inte den första filmen?". "Nej", säger han. "Det skulle väl vara en operafilm?". "Jo, de sjunger hela tiden. Den var så där", säger jag och gör så-där-tecknet med handen. "Ja, det var därför jag stannade hemma och tittade på OS", säger han. "Bra val", säger jag men va fan säger jag så för?! För att skapa lite trevligt småprat? Jag gillar inte sport och skulle aldrig missa en film för att se på OS. Ibland känns det direkt när man försöker vara någon man inte är och det känns inte bra alls.

viktor, 18.20...22.27

Fint tillsammans har skrivit en låt på ett likanande tema, Manlig Gemenskap, rekommenderas.

Och vem bryr sig väl om OS.

Det här är texter från **Filmkram** 2006. Tanken var att se en massa film och försöka sprida en del inspiration och nyfikenhet. Jag hade även en förhoppning om att hitta några [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] de skulle tipsa mig om sina favoritfilmer. [redacted] [redacted] [redacted]

Kram,
Erik

Ofokuserad uppåtkänsla

Jag lyssnade på Ennio Morricones fina musik till **Slaget Om Alger** (La battaglia di Algeri, Gillo Pontecorvo 1966) och tittade ut på huset mittemot. Snön föll och plötsligt samlades fler och fler fåglar på taket. Jag satt och stirrade ett bra tag. Det var spännande. Sedan gjorde jag kaffe och såg **Intermezzo** (Gustaf Molander 1936). Jag satt och väntade på att ett mord skulle begås.

Jag upptäckte Mårten Nilssons filmer i Uppsala för två år sedan. Det var Mårtenretrospektiv på kortfilmfestivalen och sist visade han en arbetskopia av en kommande film. Välkommen in i mitt liv Sportstugan! En skog, en stuga, några människor. Henrik är killen som har samlat ihop alla. Han låter som en galen vetenskapsman när han förklarar sig med att säga något om att han "vill se någonting annorlunda än vad jag brukar göra här ute". Filmen lyckas skapa en helt egen värld som jag ibland försvinner in i. Den får mig att vilja dansa och röra på kroppen. Troligen är det Gunilla Heilborn jag ska tacka för det. Gunilla är koreograf och har gjort flera filmer tillsammans med Mårten. De bor på Väddö.

Jag blev glad av att se Mårten Nilssons filmer den där oktoberdagen. De är annorlunda och personliga. De är motsatsen till tråkiga novellfilmer. Mitt huvud fylldes av idéer men det är först nu som jag kan börja bocka av. Jag frågade och Mårten svarade.

I "Det är mitt yrke att vara känslig" kommenterar du Göran Persson på TV med att säga något om att det är så tydligt att han ljuger. I Uppsala kommenterade du detta på ett intressant sätt med att du tycker det är bra och kul att påstå en massa saker. Minns jag rätt och kan du i så fall utveckla det?

Visst. Det jag menar är att de flesta människor tänker sig för så mycket, innan man levererar en åsikt, innan man öppnar munnen. Nån slags rädsla för att säga för mycket. Min film är ett slag för rätten att bara häva ur sig nåt på direkten, någonting oövertänkt. Det spelar ingen roll om det stämmer helt och fullt, det drar ju igång en diskussion kanske. Jag vet att jag i vanligt snack med kompisar ibland gör så att jag spetsar till min egen åsikt, överdriver den, och att det kan vara provocerande, men hellre det än att hela tiden säga "å ena sidan, å andra sidan". Man kan ju se att han ljuger! Förresten tycker jag också att det är bra att säga fullständigt oriktiga saker, t. ex i en film. För att

det finns nån slags oskriven regel om att man inte ska ljuga. Men lögner kan ju också vara bra!

Vad är tjusningen med film?

Vet inte. Jo, jag gillar illusionen av verklighet. Som man kan jobba med eller emot. Typ Hollywoodfilmer kan vara så härliga att helt leva sig in i, låtsas att det är verkligheten. Och mina kortfilmer funkar ju ofta tvärtom kanske man kan säga. Tjusningen med TV är att man når ut till så många människor. "Når ut" låter så pretentiöst, jag menar inte nå ut med ett viktigt budskap, utan det faktum att när en av våra konstiga kortfilmer går på TV, då vet man att en massa människor kollar på den AV MISSTAG! Härlig känsla.

Vad gör du när du inte gör film?

Tar hand om familjen så gott jag kan. Och så jobbar jag ju en del som filmfotograf, på andras filmer alltså. Även om det inte varit så mycket med det på senaste tiden.

Vad inspirerar dig?

Hmm. Jag är rätt trött på film för tillfället. Kollar väldigt lite på film. Känner mig faktiskt ganska oinspirerad!

Kan du berätta något om hur ditt liv såg ut när du var mellan 20 och 25 år?

I början av åttiatalet fanns det en massa trivsamma okvalificerade jobb man kunde få, svårt att haja det idag. Jag jobbade med allt möjligt efter att ha gått ut gymnasiet. Pressbyrå, bokhandel, spärrvakt. Och så fotograferade jag lite, stillbild. Sen började jag läsa filmvetenskap när jag var 23. Bläddrade och bläddrade i universitetskatalogen och filmvetenskap var det enda som jag kunde tänka mig, det enda som lät kul, därför blev det det. Efter ett år där fick jag lust att prova att göra film själv. Började på Biskops-Arnös medialinje där jag gick i två år. Efter det började jag göra filmer på filmverkstan, där träffade jag folk som jag sen kunde fortsätta att filma med.

Aha, du har läst filmvetenskap! Det gör jag just nu. Är du intresserad av filmteori - vad olika människor har tyckt & tänkt om filmmediet? Funderar du själv på sådant?

När jag läste filmvetenskap och skulle skriva uppsats, då var det en massa snack om vilken METOD man skulle använda sig av. Jag begrep aldrig vad det egentligen var för nåt, och ingen av lärarna kunde förklara när jag pressade dom. När man skriver och analyserar så är det viktigaste alltid vad man själv TYCKER. Och så var man tvungen att ha nothänvisningar.... jag

gjorde noter till vad jag tyckte om saker och ting typ. Mest tycker jag att det ointressant att prata om filmer. Allt som finns, det finns där.

Vilka tycker du gör bra och spännande film i Sverige idag?

Ruben Östlund. Gandini/Saleh. Kommer inte på några fler. Jo, jag tycker att Josef Fares är rätt bra, bra attityd.

Gunilla är ju på gång med en ny dansuppsättning, England. Kan du berätta något om din medverkan i projektet?

England gjordes som ett beställningsjobb för Gunilla, en ungdomsföreställning var uppdraget. Vi bestämde från början att det skulle vara nån slags video hela tiden, men en okomplicerad sådan. Så vi tog en massa stillbilder mest och klippte ihop. Och så valde jag lite musik till den också. John Cooper Clarke till exempel, skön snubbe, har du hört honom?

Nej, är han värd att kolla upp?

Punkpoet från Manchester, tidigt åttital. Sköna texter. Om du går och ser England får du höra "I wanna be your vaccum cleaner".

Vad sysslar du med i vår & sommar?

Den stora grejen vi planerar för just nu, är en ny kortfilm. Inspelning i sommar, lite längre film den här gången, och mer manusbaserat än tidigare. Lite hemligt.

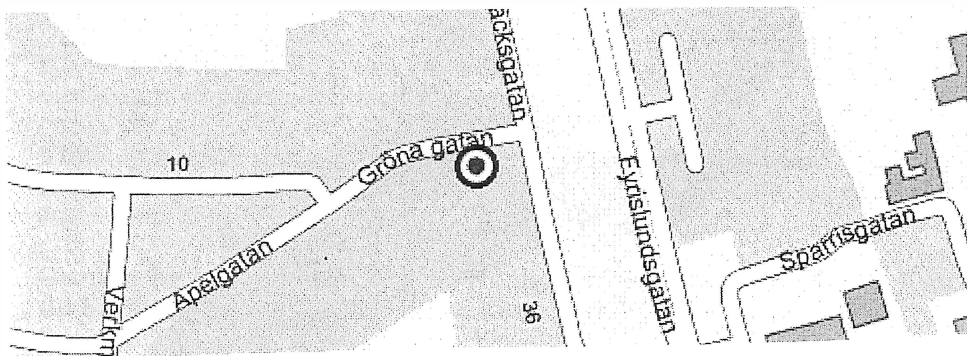
Vad lyssnar du på för musik just nu?

Du - vi har tre små barn. Så musiken blir mycket Lena PH, Amy Diamond, Idol-typer, Melodifestival, Madonna, Britney Spears etc. Jag försöker indoktrinera 9-åringen så gott jag kan med annan musik, men det är svårt. Inte ens Timbuktu kunde jag intressera henne för (gav skiva till henne i julklapp, ospelad ännu). Sist jag satte på ett eget val var det en Talking Heads-skiva.

Stå nu inte still! Leta upp **Filmform** som har gett ut Mårtens Greatest Hits på dvd.

Det kunde ha varit TRE sidor Rolf Lassgård!

Under parollen "Pizza – Livs – Video" förser **Liljehallen** människorna i Uppsala med livets nödvändigheter. Här har jag hyrt många filmer och beställt många pizzor. I början av gymnasiet blev det extra många besök bland videohyllorna. Jag och mina kompisar drog igång Film För Folket som först endast existerade som ett worddokument. Vi förde protokoll över alla filmer vi såg, skrev kommentarer och satte betyg. Detta gav alla filmer ett snittbetyg som i sin tur gav upphov till en topplista. Med tiden blev textdokumentet ett program som troligen spreds till en väldigt begränsad skara människor.

Jag minns många roliga stunder och kommentarer från allt filmtittande. Joel var alltid den svårimponerade. Hans kommentar om Reservoir Dogs är en klassiker: "Jag tycker mest det är en massa klipp och scener." Underbart! Någonting mindre roligt var Liljehallens personal. Det var en självklar del av varje besök att bli förnedrad på något sätt. När min bror lämnade tillbaka en film iförandes en cykelhjälm utförde den galnaste någon slags avancerad klappdans som slutade med en smäll på hjälmen.

När jag för något år sedan bodde några veckor hemma hos mamma besökte jag åter Liljehallen. En kväll fick jag med mig fel film hem. När jag dagen därpå gick tillbaka upptäckte jag att det fortfarande var business as usual på videobutiken.

Jag: "Jag fick fel film igår."

Liljehallen: "Jaha. Varför kom du inte in igår då?"

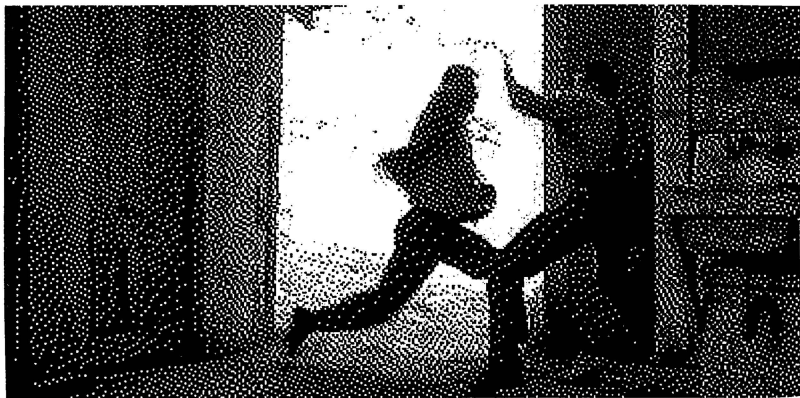
Jag: "Det var på kvällen jag hyrde. Jag orkade inte."

Liljehallen: "Och idag orkar vi inte ge dig rätt film."

Jag: (osäkert) "Kom igen nu...."

Mannen bakom disken plockar ändå fram rätt film, lägger ner kassetten i fodralet och i en och samma rörelse tar han mitt gamla kvitto, skrynklar ihop det i ena näven, kastar ner det i fodralet och stänger det. Allting utan att missa en sekund. Det är väldigt snyggt och störigt gjort.

Liljehallen, Gröna Gatan 29, 754 36 Uppsala

För några dagar sedan hyrde jag några skitiga videofilmer. De ligger fortfarande i bokhyllan och är smutsiga. Jag har sett en av dem. Innan jag såg den torkade jag bort en del av smutsen. Filmerna har någonting gemensamt förutom att de är smutsiga. Ingen har hyrt dem på en avsevärd tid. Nu gissar jag bara. Vad som är sant är att jag såg **Liftaren** (The Hitcher, Robert Harmon 1986) för några veckor sedan. Jag tyckte det var en utmärkt film. En annan mycket bra film såg jag i höstas. Filmen var **Vid Flodens Strand** (River's Edge, Tim Hunter 1986). Jag tyckte det var så mycket talang i den. När jag kom hem och undersökte saken närmare blev jag inte överraskad av att regissören några år senare gjorde några avsnitt av Twin Peaks. Manusförfattaren var med och skrev **Sleep With Me**, även det en fin film. Allting kändes helt logiskt. När jag såg **Liftaren** fick jag en liknande känsla. Vilken koncentration av talang! Här har de verkligen lyckats, men vilka ska jag leta vidare efter? Jag bestämde mig för att regissören och manusförfattaren även i detta fall kunde vara ansvariga för mycket av filmens starkheter. Detta kändes spännande. All talang jag såg i **Liftaren**... var tog den vägen sedan?

Jag hyr några skitiga videofilmer. De har alla någonting att göra med antingen Robert Harmon eller Eric Red. Robert är regissören till **Liftaren** och Eric är manusförfattaren. Den första videofilmen jag ser är **Nowhere To Run** (Robert Harmon 1993). Huvudrollen spelas av Jean-Claude Van Damme. Han hjälper en kvinna med två barn. Kvinnan har problem med en elak man som desperat vill köpa marken de bor på. Jag vill inte gå in mer på handlingen. Jean-Claude är en träbit. Filmen innehåller flera inslag som jag med glädje saknar i **Liftaren**: dåliga actionkommentarer ("Au revoir, fucker!") och tråkiga actionscener. Jag har svårt att ta till mig att det är så uppenbart att Jean-Claudes karaktär Sam Gillen fyller tomrummet av en frånvarande pappa hos barnen. Filmen är inspelad sju år efter **Liftaren**, men det enda tydliga spåret är den fina öppningsscenen. En tom motorväg med oroande musik. Sedan försvinner talangen.

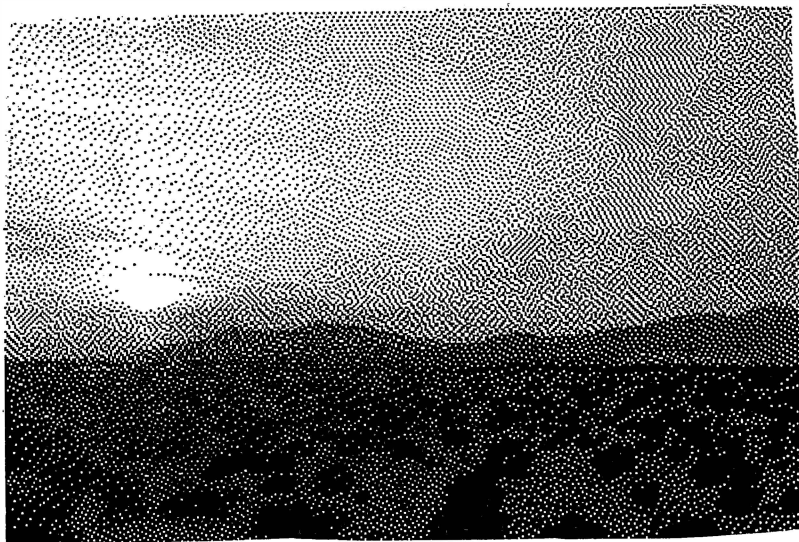
1. Solen skriker in i rummet och det är tidigt på dagen. För att visa filmen åtminstone lite respekt (den heter faktiskt **Body Parts**, (Eric Red 1991)) drar jag ner några persienner.

2. När Charley Fletcher med en galen min samlar ihop ben och armar på motorvägen är filmen kanske som bäst. Scenen är kort och flimrar mest förbi.

3. Jag saknar elakheten från Liftaren. Den stackars Jim Halsey som plockar upp ondskan på motorvägen har även han en mörk sida som får växa fram under filmens gång. I **Body Parts** lyckas Jeff hålla sig alltför mycket på den friska, goda och lite tråkiga sidan.

Räddare I Nöden (Eyes Of An Angel, Robert Harmon 1991)

Här får ett familjedrama blomma ut ordentligt. Actioninslagen är minimala och det hela fungerar mycket bättre än den dåliga blandingen av de två i *Nowhere To Run*. John Travolta imponerar i rollen som den kämpande förloraren. "You knew I was on my way up again!" säger han lätt hjärtskärande till mannen som motarbetar honom. Filmen blir i sin tur motarbetad av en sidohandling där en hund springer genom hela USA. Den lilla dotterns berättarröst är också en smula irriterande. Det här filmflitandet börjar nog närma sig sitt slut. Jag vet inte var den där talangen tog vägen.

TOUCHEZ PAS AU GRISBI

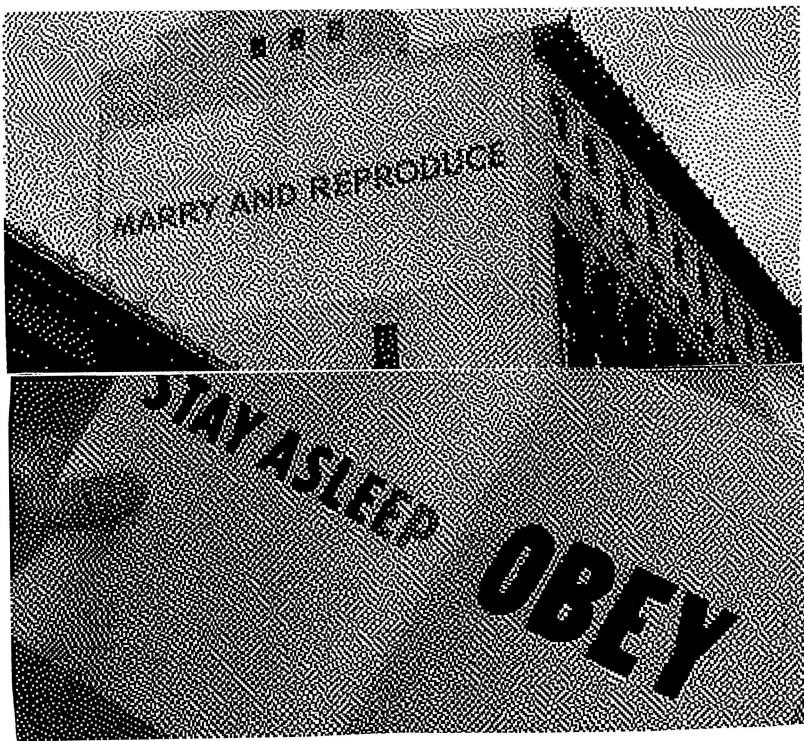
Blod på guldet (Touchez pas au grisbi, Jacques Becker 1954)

Titeln är ju fantastisk. Och vilket lugn i scenerna. Det sägs inte speciellt mycket. Istället tittar Jean Gabin runt med ett ansikte rätt så oslagbart. När filmen rullar igång är klockan bara halv fem, men det spelar ingen roll. Jag får ändå svårt att hålla mig vaken. Det fina lugnet överraskar verkligen. Jag somnar i en mikrosekund och i mitt huvud fortsätter scenen i en ny riktning. Någonting om tatueringar. Jag vaknar av att någon stänger en dörr och försöker ställa tillbaka tankarna. Flera gånger blir jag övertygad om att filmen berättas baklänges. En märklig upplevelse. Nästa gång dricker jag kaffe.

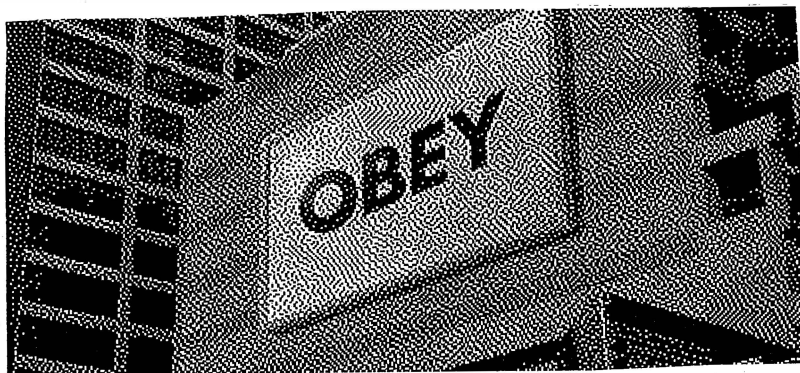
Kärlek. Tåg. Perronger. Två olika tåg. Det ena tåget går någon minut innan det andra. En annan stad. Utflykter. Förändring av det tråkiga. "I want to remember every minute". Att det som är bra inte ska ta slut. Dricka te. Socker i skeden. Skräp i ögat. **Kort Möte** (Brief Encounter, David Lean 1945) är en sådan upptäckt som gör att jag genast vill se fem filmer till.

W. O. M.

They Live (John Carpenter 1988)

När Roddy Piper går in på en bank med ett draget gevär, inte för att råna den utan för att gömma sig, och plötsligt säger "I have come here to chew bubble gum and kick ass. And I'm all out of bubble gum", så finns det bara en sak att göra. Jag går och hämtar en öl från kylan. Repliken är så härligt galen att jag börjar tro att resten av filmen kan bli hur bra som helst. En halv öl senare verkar det mer som att resten av ölen kan bli hur bra som helst. Förutom ett roligt slagsmål (roligt för att det håller på väldigt länge och är rätt onödigt för handlingen) så är det framför allt de gömda budskapen jag kommer att minnas. Och sparkarna på överklassen, kapitalismen och konsumtionssamhället. "You, you're ok. This one, real fuckin' ugly."

Kalla mig kompromisskillen. Mellan klockan fyra och sju har jag två saker att göra: gå på bio och lämna tillbaka fyra videofilmer. Vad jag gör? Jag går efter halva filmen och lämnar tillbaka två videofilmer. Helt galet. Resten av kvällen fortsätter i samma anda. Istället för mat stjälar jag ett glas vin av den ryska filmfestivalen och äter en hel del nötter. Och så ser jag ny svensk kortfilm. Moderatoren Daniel Sjölin gör sitt bästa för att framstå som viktigare än de regissörer han pratar med. Tröttsamt. Filmerna som visas är självklart av varierande kvalitet. Alla är inte bra men en del tycker jag är bra:

Vattenmelon av Gorki Glaser-Müller imponerar med fint foto och överkliga inslag. Den känns osvensk vilket alltid är ett plus oavsett vad det än gäller. I det här fallet känns den nog osvensk för att den är rätt bra.

Johan Hagelbäcks **Russin-dammsugaren** är svår att motstå. De där rösterna som han alltid har i sina filmer... det blir så perverst och roligt!

Carl Johan De Geer berättar ännu en gång om sin ungdom och jag tycker ännu en gång att han är toppen. **Jag Minns Håkan Alexandersson** får mig att vilja strunta i allt tråkigt och istället bara fortsätta upp, upp, upp med allt som är spännande. När Carl Johan med sin underbara röst säger "Håkan! Jag saknar dig" är det så jävla fint och bra.

Frihetens Fantom (Le Fantôme de la liberté, Luis Buñuel 1974). Jo, här finns det galenskap för att få fart på ännu en dag. "Jag är trött på symmetri", säger en man innan han har en vaken dröm där en timme är kortare än en minut. Slutscenen utspelar sig på ett zoo dit de två polischeferna (vem är vem?) anländer. Ett uppror är på gång, men filmen hinner sluta innan vi får ta del av allt som pågår. Här blir det absurda mer skrämmande än underhållande, och känslan jag får när eftertexterna rullar igång skiljer sig mycket från filmens annars så lättsamma ton.

"Ska vi inte åka till havet?", frågar hustrun. "Äh, havet är inte hav längre", svarar mannen uppgivet.

En dag köper jag tidningen Ondskan. På vägen hem läser jag en del av intervjun med Erik De Vahl. Den handlar om hur en akademisk utbildning inte alltid är en nödvändig utbildning. Jag blir väldigt berörd och känner mig redo att förkasta självförverkligandet genom studier. Dagen efter ser jag **En Av De Många** (The Crowd, King Vidor 1928). Den handlar om en man som kommer till storstaden och ser ner på alla i massan. Själv siktar han högre och ska bli någonting viktigt. I själva verket är han en fegis med mycket prat och lite verkstad. Filmen är mycket bra. För några dagar sedan trodde jag att allt var enklare på 60-talet. Nu inser jag att jobb och utbildning var stora monster redan på 20-talet.

Jag hade verkligen sett fram emot att säga: "En biljett till **Klute - En Smart Snut** (Alan J. Pakula, 1971), tack." Men tjejen i kassan är stressad och känner dessutom igen mig och mitt Cinemateketkort. Så fort hon tittar upp och ser mig börjar hon skriva ut en biljett. "En till Klute", säger jag rätt tyst och sedan ännu tystare "... en smart snut..."

Jag hoppas du litar på mig när jag säger att **Johanna Billings** konst & filmer är riktigt bra. Leta upp och känn efter själv. Johanna var snäll nog att ställa upp på en mindre intervju, men resultatet hamnade i min byrålåda. Här är dock en fråga och ett svar värda att rädda:

Om jag får en kreativ idé till någonting så kan jag tänka sönder den totalt innan jag hinner förverkliga den på något sätt. Hur är det för dig?

Det är dubbelt. På ett vis arbetar jag väldigt långsamt. Jag går och har idéer i huvudet i ett, två år ibland innan de kommer ut. Men, vad jag har lärt mig är att ofta bestämma mig på ett tidigt stadium för att jag ska genomföra den. Även om det är en löjligt enkel idé. Så jag antar att jag brukar försöka hålla "idén" så enkel och "oförstörd" som det bara går, det jag tänker vidare på i evigheter kan vara mer praktiska saker kring genomförandet. Vilka som ska vara med osv. Så när inspelningen sedan börjar kan det vara lika mycket frågetecken kring vad det egentligen handlar om. Det är på något vis därför som filmen görs, för att ta reda på det. Så på det viset har jag lärt mig att inte fundera alltför mycket innan. Så det fortfarande kan få vara ett slags experiment.

Det blir en bra morgonfilm istället för badminton.

När filmen är slut är persiennerna fortfarande nerdragna men solen strömmar in ändå. Jag lyckas hitta en låt som sammanfattar allting och plötsligt är det nästan sommar utanför.

Den är på gång, vi är på rätt sida och det kommer bli toppen.